

Szerkesztési iroda:

uri-uteza, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmontelen levelek csak ismert
kezektől fogadtnak el.

Kiadó hivatal:

Ráthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmentve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,5 ft

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitser egyeztető híre
ténél 5 kr. a minden következők-
nél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 k.
Nyit-tér sora 15 kr

Arad, május hó 24.

S. Ha visszatételeztünk az 1867—68. és 69. és az ezeket megelőzőt évekre, ha emlélkünkbe hozzuk azon állapotot, melyben akkor közbiztonságunk állapodott, figyelembe vesszük, hogy kormányunk kénytelen volt saját kárunk és szegényeinkre az Alföld némely vidékén magát a postaforalmat is bezüntetni, — végre ha összehasonlítjuk azt jelen helyzetünkkel: — lehetetlen, hogy elismerésünk és őszintén érzett hálának ne adjunk kifejezést azon férfiu irányában, kinek tapintatos és erélyes működése által sikerült bennünket a nyomastó helyzetből kiszabadítani. — Ezt pedig kijelenteni, főleg most tartjuk indokoltnak és szükségesnek. midőn egynemely lap, és ezek között első sorban a „Pester Lloyd“ jónak látja gróf Ráday kir. biztos eljárását ostromozni, midőn sajátok és journalistikánk szegényére nem átalják — nem kutatjuk, mily érdekből — a bűnök és gonoszoknak védelmére kelné. — Nem szükséges a tisztelt gróf ügyét védelmezni; ki igazságszerető és elfogulatlanul ítél, az csak megvetéssel tekintheti a gróf ellen szórt vádak, annyival is inkább, mert miut a tegnap lapunkban megjelent szegedi cikkből kiviláglik, azon vádak alaptalanok; de nem lehet hallgatással mellőznünk, mit Ráday gr. áldásos működése folytán városunk és megyénk eddig is tapasztalt.

Mi tudjuk, hogy Aradon egyik bűntény a másikat követte, anélkül, hogy csak egyiknek is elkövetőit felfedeztesse; a rablások, rablógylkosságok, gyújtogatások stb. majdnem napirenden voltak, a személy és vagyonbiztonság annyira súlydelt volt, hogy mindnyáján a legnagyobb félelem és rettegésben éltünk. Tudjuk és emlékszünk a pécskai és világosi utak fényes napjain történt bűntényekre, — emlékünknél vannak még a városunk közepén elkövetett rablások, a Redl-féle kettős rablógylkosság, a Schneider-féle gylkosság, a kerülsői eset, és mindezekből egy sem lett kiderítve, egy tettes sem fedeztetett fel; — mig végre a szintén belvárosunkban elkövetett Gnám (Traudl) féle hármass gylkosság annyira megrettentette lakosságunkat, hogy közvetlenül az eset után a városi képviselő testület gyűlésén felirat indítványoztatott a miniszteriumhoz azon kérelemmel, hogy ifj. gróf Ráday Gedeon kir. biztos hatásköre Aradváros területére is kiterjesztessék. A miniszterium a közgyűlés kérelmének helyt adván, a kir. biztos működését megkezdette, és azóta városunk területén egy nagyobb bűntény sem fordult elő nemcsak, hanem a legtöbb régi bűntény is kiderítve van és a tettesek elfogva várják megérdemelt büntetésüket.

Mi látnak a főben járó bűntények elkövetőit felemelt fővel, fenyegető tekintet vetve reánk, közöttünk szabadon és a hatóság oltalma alatt járni, — és ismét mi vagyunk, kike kétségbeesett helyzetből megszabadultunk: tehát mi mondhatunk első sorban ítéletet a felett, ha vajjon dicséret vagy megrovást illeti e gróf Rádayt és közegeit?

Ha azon nyomasztó helyzetre gondolunk, melyben a 68—69 ik éveken éltünk, ha meggondoljuk, hogy közforgalmunk és ezzel kereskedelmünk mennyit szenvedett zűlélt közbiztonsági ügyünk miatt, lehetetlen nem megütköznünk a hang és modor felett, melylyel némely lap a kir. biztos működését gáncsolja.

A „Pester Lloyd“ volt első, mely a kormányt erélytelenséggel vádolta 68-ban veszélyeztetett közbiztonságunk miatt, és ime most a „Pester L.“ vádolhatja magát következetlenséggel; a „Pester Lloyd“ jádvult fel kereskedelmünk érdekében kiadván a közrend és biztonság helyreállít-

tását, és most a „Pester Lloyd“ — talán mellékes magánérdekből — szóllal fel a közügy ellen.

Mi, sőt bátran merjük állítani, hogy városunk és megyénk összes lakossága is velünk együtt, kik közvetlen részesei vagyunk a helyreállított személy és vagyon biztonságának, a legnagyobb hálával és elismeréssel tartozunk gróf Ráday kir. biztos azon tapintatos és erélyes eljárásért, melyet közbiztonságunk helyreállítása érdekében tanusított és tanusít.

— Az Oroszországban létező „szláv jótekonysági egyesület“nek egyik főcélja az, hogy a nem oroszországi szlávok között az orosz irodalmi műveknek tömegesen kiosztása által terjeszték. Ezen törekvésükben a nevezett egyesület csakugyan nagy erélyt fejtenek ki. Így például amint a „Moszkovskijá Vidomosti“ f. hó 94-ik számában értesít — e napokban csak a moszkvai szláv-egyesület Bécsbe 15, Prágába 3 és Zágrádba 4 orosz ingyen könyvekkel telt ládát szállítottat. A moszkvai gyűjtők a prágai orosz templomra a legutóbbi két hónap alatt ufolag 1859 rubelt gyűjtöttek össze, ide nem értvén egyenéhány orosz főrangú hölgytől természetben beküldött miseruhák, edények és egyéb egyházi fölszerelvények értékét. Az adakozók között több orosz magnás nevei mellett találjuk Alekszandrovics Vladimir orosz császári nagyherceget is, ki 100 rubelt, Mescerszki herceget pedig 300 rubelt adományozott.

Az oroszok, a „béke“ e művei közt nem fedkeznek meg komorabb dolgokról sem, s mintha világrendítő háboruk küszöbén állának, szemlétemást nyakra-főre sietnek a tényleges hadsereg katonai kiképzetésével. Nem is említvén a váraknak egy orosz csász. nagyherceg által gyorsan végzett pontos vizsgálatását, s a hadiszerelnek a minap említett ide s tova szállítását, nem régen a gyalog-hadosztályok parancsot kaptak, hogy magukat terjedelmes kémszemlékben gyakorolják, most pedig az „Invalid“ szerint, az árkászi dandárok hívatnak be tömeges ásatási gyakorlatokra, melyeknél minden gyalog- és vadász-zászlóaljából s minden tüzér-ezredből egyenéhány fő- és altisztnek s egyenkint 16—30 közkatonának jelen kell lennie.

Bécs, május 23.

A ma délben 12 órakor tisztelt magyar delegációnak üdvözlétére a király következőleg válaszolt:

„Rövid szünetelés után ismét egybehívtam a közösgyi bizottságokat.

Alkotmányos működésük gyakorlatában, azon szervezetalakulási intézkedések, melyek a monarchia tekintélyének s biztonságának öregbítése végett kezdeményeztettek, természetesen folytonosságuknál fogva gondoskodásukat ezuttal is igénybe veendik. Bizton vélem önöknek mindenkor tapasztalt hazafiaságtól elvárhatni, hogy egyrészlől a monarchia érdekét, másrészlől pedig a pénzügyi helyzetet részrehajlatlan méltányossággal fogják mérlegelni. Fogadják uraim szíves üdvözlétemet.“

— A magyar delegáció második ülését 11 órakor Majláth elnök nyitá meg. A jegyzőkönyv hitelesítése után felolvastatik a legf. számszék elnökének levele, melyben tudatja, hogy őt Szerdahelyi számtanácsos fogja képviselni. Ezután zárt ülés következett, melyben megállapított az elnök által a fogadtatás alkalmával ő felségéhez intézendő beszéd.

Pest, május 23.

(a) A veres könyv második fejezetének tíz okmánya azon alkudozások folyamát tünteti elénk, melyek Bécs és Bordeaux közt a francia köztársaság elismertetése ügyében végbementek. A felhívásra nézve Londonból indult ki. Mihelyt a törvényeszerű választásokból kikérvült nemzetgyűlés a Thiers-kormányt constátálta, Granville lord angol külügyminiszter Apponyi gróf londoni nagykövet utján kijelenté a birodalom külügyi hivatalának, hogy a francia köztársaságot haladéktalanul elismerni kész. Beust gróf e tekintetben is egészen a londoni kabinet vezetésére bízta magát s táviratilag azon nyilatkozatot tette, hogy ez elismerés kérdésében egészen Anglia példáját követi. Ugyanily szellemben táviratozott Bordeauxba is, de a tényleges és formális elismerés csak Beust gróf márcz. 3-diki és

Metternich hercz. márczius 14-ki két jegyzékében találhó.

Mint a stylus mestere a szóban forgó két okmány is a legfinomabb és legtapintatosabb hangon tartva került ki Beust gr. tollából. Ily dolgokhoz kitünően ért külügyminiszterünk s ha sürgönyök írásával lehetne a világ sorsát eldönteni, ez időszert kétségkívül a „Jupiter tonans“ ő lenne. A sürgöny kifejti, hogy Ausztria-Magyarországnak különös érdekében áll, miszerint Franciaország szokott rangját a nemzetek közt a jövőben is megtartsa s ezért gondosan iparkodni fog, hogy Franciaországgal mindenkor a legjobb egyetértésben maradjon. Mint ez egyetértés egyik első feltételét szívesen ismeri el a köztársaságot. E tekintetben csakugyan nem valódható a birodalom külügyi vezetője hanyagsággal. Megtett és pedig gyorsan megtett mindent, mi Franciaország új államformájának nemzetközi elismerésére vezethetett.

A veres könyv harmadik fejezete a Duna-fejedelemségekre vonatkozó okmányokat tartalmazza. Ezen okmányok kiváló tárgyakép Károly rumén fejedelemeinek megmaradása szerepel. A fejedelem tudvalevőleg az örökösön háborgó rumén földet, a folytonosan haboktól korbácsolt trónt meglehetősen meguntta s az év elején önkéntesen le akart mondani a koronáról, hogy régi hazájába visszatérjen. Az európai hatalmak közül többen azon még nem eléggé bebizonyított felfogásból indulva ki, hogy a rumén zavarok indoka főleg az orosz titkos machinatiókban keresendő, mert a pétervári kormány a neki nem tetsző Károly herczeg megbuktatásán fáradozik, Bukarestben minden befolyásukat latba vetették, hogy a herceget továbbbi maradásra és kitartásra bírják. Ez megtörtént, s a fejedelem conservatív miniszteriumot vett maga mellé, melynek támogatásával készül a belnyugalmat helyreállítani s saját trónját megerősíteni.

Hogy Károly fejedelem e tekintetben persuadeálható volt, azt mindenekelőtt Poroszország hatalmas miniszterének kell köszönni, ki e kérdésben egészen szokatlan előzékenységgel fordult Ausztriához, hogy azt hasonló fellépésre bírja. A két államhoz Anglia is csatlakozott s az ő kérelmükre Károly fejedelem meghozta az áldozatot, hogy továbbra is a rumén trónon maradjon. Bármily kellemetlen is lett volna az európai hatalmakra, illetőleg a párisi szerződés aláíróira nézve, ha a trón megüresedésével be kellett volna Ruménia ügyeibe avatkozniok, úgy látszik, hogy a tett intézkedések által a beavatkozás szükségé el nem távolított. A Hohenzollerek rumén földön sohasem fognak meghonosodni. Előbb-utóbb így is be áll a válság, mert noha a kormány a legújabb választásokban diadalt aratott, a nemzet rokonszenvét még sem szerezte meg. Nézetünk szerint sokkal inkább megfelelt volna Európa nyugalmanak és érdekeinek, ha akédest akkor tették volna radicalis megoldás tárgyává, mikor Poroszország karját még a háboru lekötötte.

A veres könyv negyedik része a tengeri jog felülvizsgálatára vonatkozó okmányokat tartalmazza, oly tárgy, melyről ez uttal szóllani nem akarunk. Ezen okmányok közt egy igen figyelemre méltó is van. Jay ur, az amerikai egyesült államok bécsi követe, Tegetthoff altengernagy halála alkalmával sürgőnyt intéze Beust grófhhoz, melyben bőven hinti a megérdemelt tömjént az elhunyt hős sirja felett. A köztársaság elnöke bízta meg Jay urat, hogy ő felsége előtt kifejezést adjon ama mély sajnálatnak, melylyel Washingtonban e szomorú hírt fogadták. Beust gróf meleg szavakban válaszolt ezen részvétnyilatkozatra.

Végig mentünk a veres könyv tartal-

mán, elemeztük a benne letett vezérelveket. Az osztrák-magyar külpolitika ma is egészen az eddigiak ösvényén halad — ez a tanúság, mely t belőle merithetünk. Mindenki iránt jó barátsággal, veszélyesebb viszonyok közt ügyességet, routint most is mutatott külügyminiszterünk, s külvizszonyaink ha nem is lényegesen javultak, de kétségkívül legkevésbé szenvedtek roszt ra való változást. A mai sivar időkben ily sikerrel is meg kell elégednünk.

Franciaországi ügyek.

Arad, május 24-én.

— A Versaillesból 21-dike óta érkező tudósítások mind jelentékenyebb előnyökről szólnak, melyeket a kormány csapatai a fellázadt Páris ellen vívnak ki. Páris enceinteje több ponton át van törve, és a felkelés sorsa már eldőlttnek is vehető. Az ellenállás ugyanis, melyet a felkelők még kifejthetnek a végvonaglás leend, mely csak újabb véráldozatokat és pusztítást vonand maga után anélkül, hogy az elkerülhetlen végkimenetelen valamit változtathasson. A torlaszharcz nem sokat használhat már a versaillesiak kombinált támadásaival szemben: s legfeljebb egy-két kisebbszéri mészárlás fog még előfordulni, de tulajdonképeni nagyobb jelentőségű utcái harcokról nem lehet szó.

— Chiselhurst-ben, Napoleon tartózkodási helyén igen élénk élet foly, mióta a háziur csuzos bántalmaiból annyira kiépült, hogy látogatásokat fogadhat el. Mint Londonból jelentia „Morning Post“ 18-dikán az orosz és olasz követek tették nála tiszteletüket; 19-dikén pedig, mint az udvari-értesítő írja, a walesi herczeg látogatá meg.

A császárné egy idő óta sokkal rózsásabb hangulatban van. A napoleonidák szolgahada is mind sürűbben kezd itt megfordulni és nagyobb bizalommal látszik ügyük sikere iránt lenni. MacMahon a honra ügy számitanak itt, mint ki a Napoleon-dynastia Monkja leend, és állítólag az ex-császár már készen hordja zsebében, ujonnan kinevezendő miniszteriumának névsorát. És ha jól vesszük, azon jelenségek után, melyek a versaillesi és berlini látkörön felmerülnek, bizodalom és kilátások nem épen alpanélküliek. Nyílt titok ugyanis, miszerint Bismarck sokkal jobban szeretné a császárság restaurációját, mint egy gyenge lábón álló köztársaságot Thiers alatt vagy az orleansok visszatérét. Tagadhatatlan másrészt az is, hogy Napoleon igen számos francia tábornokra feltétlenül számíthat, és — hogy csak a nevezetesebbeket említsük, Bazaine és Mac-Machon szakadatlan levelezésben állnak vele.

Elég szomorú kilátást nyújt ugyan mindez, s ki tudja, ha a Franciaországot ért megaláztatások és csapások legnagyobbikául nem fog-e még a császárság restaurációja is csakugyan bekövetkezni?

Versailles, máj. 22. A parlamenti hadcsapatok teljesen benyomultak Párisba. Az utcái és torlaszharcok minden oldalon megkezdődtek. Dombrowsky tábornok St. Quenben van körüzárolva. Az utcaharcz Párisban minden részlől a legnagyobb elkeseredéssel foly. Dombrowskyt a felkelők kormánya árulónak nyilatkoztatta ki.

Versailles, máj. 22. este. A sereg elfoglalta az új opera terét. Cissey tábornok főhadiszállása a katonai iskolában van. A hadrokkantak palotája közelében nagy égéstől követett nagy robbanás történt. A csapatok folytatják előnyomulásukat; eddigelé 10,000 foglyot ejtettek. A Párisvaló közlekedés teljesen meg van gátolva, sem ki, sem be nem mehet senki, mig a kolompok elfogva nem lesznek. Thiers a nemzetgyűlésben közli a csekély áldozattal kivívott eredményt, és igéri, hogy a vétkesek ellenében szigorúan fogja fogatanosítani a törvényt. Jules Simon törvényjavaslatot terjeszt elő a Vendome-oszlop visszaállítására és a kiengesztelési kápolna helyreállítására iránt. A Vendome oszlopra Franciaország szobra állítatnék. Azon indítvány, hogy Thiersnek és a se regnek köszönet szavaztassék, egyhangulag elfogadtatik.

Brüssel, máj. 22. Egy versaillesi sürgöny jelentést tesz az utcaharcz megkezdéséről. Négy nap lefolyása előtt Páris be lesz véve.

A párisi jóléti bizottság a nemzetőrökhöz a köv. kiáltványt intéz:

„Miután ellenségek nem tud benneteket legyőzni, megbecstelenítéstekre tör. „Rablók s fosztogatók“ szavakkal illett, s bűntényüket most már gyanúsítással is tetézik. A köztársaság ellen inté-

Lapunk mai számához egy fél iv melléklet van csatolva.

zett merényletre erőszak volt a felelet, ezt ők rablásnak nevezik; a községi szabadságok győzelmeért harcolni nálunk annyit jelent, mint fosztogatni. A bonapartisták, orleanisták s chouanok szövetkeztek ellenetek, s csak a forradalom iránti gyűlöletük az, miben egyetértenek. A trón visszaállításáról álmodoznak, mely szabadsalmaik erősségét képezné, s a köztársaságot, a szabadságok biztosítékát, a földműves osztály tudatlansága által akarják elnyomni, kit vértutva vezetnek vagy megrontanak. E szabad-gyilkoló terveket figyelmetek s hősiesség batorságotok által meg fogjátok semmisíteni. Arulásaik már megakadályozták az ország integritását megmenteni, de nem leend hatalmuk bennünket még csak futólágosan is a monarchia restaurációjának igája alá hajtani.

A népek jogai ellen föllázadtaknak a dolgok menetével meg kell elégedni, mi valósítunk fojok ama magasztos programot, melyet atyáink 1792-ben megállapítottak. A rend a köztársaságban, a szabadság, az egyenlőség, a testvériség nem maradnak többé holtbetűk. A harc, melyet Franciaország az ó világ ellen folytat, megoldásához közeleg. Ha kötelességeit teljesítitek, úgy kétséget nem szenved: Páris győzni fog, a városok égnék a vágytól, példátokat követni; a földműves osztály jogainak tudatában fog neveltetni. A köztársaság megingatlanná lett a népet a tudatlanság s nyomortól megmenti; a haladás számára új korszak nyílt. Ha ellenben ti haboztok vagy meghátráltok, Páris a versaillesiak pusztító boszujának leend kitéve s vér-árba fulasztatik, minden utcában pusztítás s mészárlás lenne, egész Franciaországban a köztársaságiak kivégeztetése s száműzetése, a nemzeti gyászt a köztársaságért való gyász követné, a szétdarabolt országban a polgár rabszolgasága, iszonyu visszaesés a királyság orgiáiba — mindez föltámadva.

Nemzetőrök! Ti már választottatok: ti a köztársaságért, boldogságotokért, a legszentebb ügyért harcoltok s győzni fogtok! Eljen a köztársaság! Eljen a commune!

A veres könyvből.

Az oláh zavargások.

A veres könyv harmadik szakasza (50–53. lap) azon sürgönyöket foglalja magában, melyek Beust, Wimpffen grófok és Pottenburg báró közt a legközelebbi oláh zavargásokra vonatkozólag váltattak. Ezen szakasz hat sürgényt foglal magában. Az első három rövid távirati tudósításokból áll, melyek eljében Wimpffen gróf jelenti Beust grófnak, hogy Bismarck Károly fejedelmet maradásra hitta fel, a másodikban Beust köszönetet mond Bismarcknak azon lépéséért, a harmadikban Beust utasítja az osztrák-magyar bukaresti képviselőt, miszerint támogassa a porosz képviselőt Károly fejedelem maradásra való bírásiában. A következő három sürgényt, mely tanúságot tesz, mint iparkodott külügyminiszteriumunk a romániai zavarokkal, post festa, töle kitelhetőleg foglalkozni, s a válság jóra fordulta után a törvényes rendet Romániában támogatni, egész terjedelmében itt közöljük:

98. Beust gróf Wimpffen grófnak Berlinben.

Bécs, márcz. 30. 1871.

Táviratilag már kifejeztem élénk megelégedésemet a fölött, hogy a Dunafejedelemségekben végbe menő események mennyire igazolták Bismarck herczegnek rájuk vonatkozó felfogását. Csak kíváncsan lehetett rám nézve, a birodalmi cancellar ural, Károly fejedelem maradására vonatkozólag egy nézetet lenni, s ily értelemben törekedtem a részéről kiinduló előterjesztéseknek a lehető legnagyobb nyomatókat kölcsönözni. Más

teendő lépéseinel is legszorgosabb gondom lesz a cs. kir. kormánnyal egy értelemben lenni, melyre ez alkalommal a legnagyobb súlyt fektettem.

A bukaresti legújabb események már is ezen fűradozások eredményét mutatják fel. Károly fejedelem, úgy látszik, el van határozva újból a viszonnyok megszilárdításához fogni, s az általa alakított miniszteriummal komolyan és erélyesen szemközt fordulni az országban mutatkozó forradalmi mozgalommal. Tagadhatlan, hogy első ide vonatkozó kísérletei nem maradtak eredmény nélkül, s oda irányulvák, hogy bátorítására szolgáljanak a további kitaratásban.

Ezáltal a fenyegető veszély, mely a fejedelemségek határain túl kiterjedve, több mint helyi válságot idéz vala elő, nyilván háttérbe lökett. Ily veszély kifejlődése több ízben fenyegetett bennünket, s a cs. és kir. kormány egy ízben sem tartózkodott világos szavakkal kijelölni az álláspontot, melyet e veszélylyel szemközt el kell vala foglalnia.

Már m. é. május 11-diki körsürgönyömben, melyre emlékeztetve Bismarck herczeget, utaltam azon alapelvekre, melyekből kiindulva, különösen az osztrák-magyar, valamint az általános európai érdeke vonatkozólag itélők meg a Románia belviszonyaiba lépő catastrofat. Ezen idő óta vala alkalmam Londonban és Konstantinápolyban is bizalmasan nyilatkozni e tárgyban, s most annál készségesebben ragadom meg ezen alkalmat, hogy Bismarck herczegnek ajánljam az illető sürgöny megtekintését, mivel ő fenségének legújabbban tett nyilatkozataiból föl lehet tennem, hogy a tényleges kérdésben ép úgy, mint a személyiben közös alapon állunk.

Valóban, feltéve valamely eshetőség bekövetkeztét, mely az események folyása által legalább pillanatra elvesztette valószínűsége, azonnal csak az 1866-diki párisi szerződés 27-ik cikkére fektetném a fősúlyt. Ezen cikk a törvényes rend fenntartását és visszaállítását a magas portának a szerződő hatalmakkal való egyetértéséről teszi függővé s eltilt minden fegyveres beavatkozást, mely egyoldalulag, s az összes hatalmak előzetes beleegyezése nélkül kezdeményeztetnék. Mi teljesen egyetértünk Bismarck herczeggel, hogy ezen határozatok, kétségtelen fogalmazásukban, az egyetlen zsinormértékét szolgáltatnak azon kérdések rendezésében, melyeket Románia belső fejlődésébe kapó erőszakos megzavarás szükségképen fölvetne. De kételkedünk, hogy Konstantinápolyban, hol mint látszik, a fejedelemségekkel szemközt önálló eljárás nem tartják kizártnak, a dolgok helyzetét annyira kifejlődöttnek látják, hogy Európának közvetlen beavatkozását kérik.

Kétségen kívül azon intervenciónak európai jellegének kellene lennie, melyhez mi a szerződés értelmében beleegyezésünk sulyával járulnánk s épen ezen szempontból kiindulva, a legbarátságosabban üdvözlöttük Bismarck herczegnek első föllépését.

Ezenkívül legmelegebb köszönetünket kell kifejeznünk Bismarck herczegnek azon barátságos közvetítésért és közlésért, melyet Poroszország esetleges magatartására vonatkozólag tett nálunk.

Excellentiádat megbízom, hogy a fennebbi megjegyzéseket adja Bismarck herczeg tudatára, s ezen sürgönyről egy másolatot kézbesítsen nála.

Fogadja stb.

99. Pottenburg báró Beust grófnak.

(Kivonat.)

Bukarest, márcz. 31. 1871.

Közvetlen azon távirati jelentésem vétele után, melyet az ország legtisztelretelműbb és derekabb

elemeiből összeállított miniszterium megalakultára vonatkozólag közöltem, excellentiád méltóztatott távsürgönyileg utasítani, miszerint fejezzem ki fejedelem ó magasságának, a cs. és kir. kormány megelégedését azon jó választás miatt, melyet tanácsosaira vonatkozólag tett. Nem mulasztottam el a fejedelmet és minisztereit figyelemzetni a jóakaró részvét és azon törekvés ezen félreismerhetlen jelére, miszerint a cs. és k. kabinet töle kitelhetőleg támogatni igyekezik a romániai rendpárt működését. Excellentiádnak ezen barátsága annál nagyobb hálával fogadtatott, mivel az osztrák-magyar kabinet az első volt, melytől a fejedelem és kabinetje ily erkölcsi támogatást nyert, s különösen elismertetett, hogy azon több ízben kimutatott törekvése innét túl is lehet számítani, miszerint az osztrák-magyar monarchia ezen országgal a lehető legbarátságosabb lábon élhessen. Miután ez a minisztertanácsban egyhangulag kiemeltetett, a külügyminiszter fölhatt engem, miszerint fejezzem ki excellentiád előtt az ő és társainak köszönetét s hogy excellentiádnak további jó akaratát is kikérem részükre.

Excellentiád magas megelégedésének kifejezéséhez azonban a cs. és k. kormányának azon várakozásának hangsúlyozását is csatlótam, hogy itt innét túl kitaratsanak a szerencsésen megkezdett uton.

100. Wimpffen gróf Beust grófnak.

(Kivonat.)

Berlin, apr. 2. 1871.

Épen Bismarck herczegtől jövők, akivel közöltem excellentiádnak mult hó 30-ról keltezett, s a Dunafejedelemségekre vonatkozó sürgönyét, s kíváncsára ezen sürgöny másolatát hagytam nála.

Egyszersmind eléje terjesztettem a cancellárnak az ide vonatkozó levelezéseket, ki is jelenlétemben tekintett ezen levelezések legfontosabb darabjaiba.

Súlyt fektettem rá, hogy teljesen tisztába jöjjen ezen kérdéshez való állásunkra vonatkozólag. S azt hittem, excellentiád szándékainak megfelelőleg teszek, midőn azon szavaimban, melyekkel közléseimet kísértém, a fősúlyt Károly fejedelem maradására és azon hálára fektettem, melylyel ide vonatkozó közrehatását fogadnók. — Oda utaltam, hogy mi egy katasztrófa lehetőségét legörömbesebb épen nem vennők figyelembe, de ha ez óhajunk és várakozásunk ellenére mégis bekövetkeznék, minden esetre a párisi szerződés 27. cikkét fogadnók el a európai intervenció alapja gyanánt, ennek alkalmazásában azonban az ország szabad rendelkezési jogainak legnagyobb kimélete tekintetből minden tulságos sietést, vagy a lakosságra való nyomásgyakorlást el kellene kerülnünk.

Bismarck herczeg kijelentette nekem, hogy a kérdéshez való különös álláspontunkat, s pedig főleg politikánkra való tekintet miatt, teljesen följöggja és méltányolja.

Teljes elégedettséggel vettem ma ki Bismarck szavaiból azon óhaj, miszerint Károly fejedelem maradjon, s nem kételkedhetem, hogy Bismarck ily értelemben fogja felhasználni teljes befolyását. Megígérte nekem, hogy fölviszt ezt fogja tenni, s mint kifejeztem, mai Bismarckkal való értekezés alkalmával főleg közös érdekünk és működésünkre fektettem a súlyt.

Táviratok.

Bukarest, május 22. a szultántól sajátkezű levél érkezett a fejedelemhez. A levélben a szultán elismerését jelenti ki afelett, hogy a feje-

miért Szt.-Györgyön 75 botot és egy évi fogságot kaptam.

Nagyváradon egy premonstreai szerzetesnek szobájába betörtem lopási szándékkal, hol a tetten rajta kaptak, s az ottani katonai bíróságnál ugyan ezen büntényért 75 botütéssel megfenyítették.

Váczon egy barátnak szobájába betörtem, s ottan szintén lopni akartam, de ottan is a tetten rajta értek — s a budai katonai bíróság által 30 botot reám verettek.

Most jut eszembe, hogy az Alexander-gyalogságtól két ízben szöktem meg — első ízben 25 bottal büntettek, másodizben, mint már fennebb említém, — mivel időközben a szabadkai lopást elkövettem, 75 botot és egy évi fogságot kaptam.

1866-ban, mint tartalékos katonát a Wilhelm-gyalog-ezredbe beosztottak és Kis-Bérre az álladalmi ökrökhöz pásztornak állítottak, hol ezen minőségben egész a Porosz és Ausztria között volt háboru befejezéseig szolgáltam, inneni elszabadás-goltatásom után Pestre mentem, onnan pedig Privigére rokonaimhoz látogatába, mely utamban Nyitrán a piaristák klastromában egy piarista szobájába betörtem, és ottan volt holmit ellopni akartam, de amint épen az ezüst szelenczékét összeszedtem, a tetten rajta kaptak, és az ottani megyei börtönbe becsuktak, s ezen tettemért 1867. évi nyáron öt évi sulyos börtönre elítéltek, s ugyan azon őszön a lipótvári fegyenczházba elszállítottak, hol egész mostanáig folytonosan fogva voltam; a fennebb előadottak szerint tehát az eddigi életem nem volt más, mint szakadatlan szenvedés.

En föltettem magamban, hogy jövőre megjobbulok és a gonosz tettek elkövetésétől magamat visszatartom, mert meggyőződtem, hogy nemcsak testileg, hanem lelkileg is végreomláshoz közeledek, azért, hogy legalább lelkemet megmentsen, amit csak rossz életemben tettem, azt őszintén elmondom. Ugyanis:

A lipótvári fegyintézetben ruhakezelő voltam, s mint ilyen ide-oda szabadon jártam a hivatalnok urakhoz is, hol több ízben újságot kaptam, mert azokat olvasni szerettem; egy alkalommal tehát, midőn egy lapot olvastam, abban Schönfeld József meggyilkolása leírva volt, úgy az is, hogy ezen büntény miatt Veszolovszki Ferdinánd, Judik Sándor és Mészáros Katalin a szegedi várbán letartóztatva, vizsgálat alatt állanak; ezeket tapasztalván, ez ügyről gondolkoztam, s abban állapodtam meg, hogy ez reánk kiderülni nem fog, mert már

delem a rend helyreállítására és arra törekszik, hogy a szerződéseket híven megtartsa.

Konstantinápoly, máj. 22. A Törökországban levő lengyel emigránsok tömegesen kiutasítottak. A porta beszünteti hadikészülődéseit. Albánia helyzete komoly aggodalmakat ébreszt.

Berlin, máj. 22. Azon hirre, hogy Waschburne amerikai követ háza a nemzetőrök által kirabolatott, Bismarck utasította a porosz főhadiszállást Páris előtt, hogy követeljen rögtön elégtételt a communetól, mert különben német részről is megkezdetik Páris bombázása.

Therán, máj. 22. A persa sah cholérában komolyan megbetegedett. Persia északi és nyugati tartományaiban éhség dúl.

Legújabb.

St.-Denis, máj. 23. (d. u. 2 ó.) A Montmartre csúcsán a háromszínű zászló lobog.

Versailles, máj. 23. Párisból ma reggel 6 órától jelentik, hogy a sorkatonaság a Clichy-tért, a St.-Lazare pályaudvart, az iparpalotát, a törvényhozó testület palotáját, a rokkantak házát s a montparnassi pályaudvart megszállották. Montmartre ellen a támadás megkezdett. A rendszerető nemzetőrök zászlóaljakká alakulnak. A párisi mairek nagyobb része Versaillesból elutazott s ma a Muette kastélyban jőnek össze.

Versailles, máj. 22. A nemzetgyűlés mai ülésében Thiers így szólt: „Az igazság, a rend és a civilizáció, hála vitézseregűnknek, diadalmaskodott. A tábornokok, tiszték és a közlegények egyenlően megtették kötelességüket. Üdvözlöm a hadsereget, mely nemeslelkűen ontotta vérét, hogy hivatásának megfelelhessen.“ Ezután az útegek működéséről tett jelentést. Elmondá, hogy nem remélte, miszerint két-három nap előtt és pedig ropant vérontás és erőfeszítés nélkül Párisba juthassanak katonái, e kegyetlen kényszerűség azonban szerencsére elmaradt. Douai tábornok hadtestével a diadalvivő előnyomult s ugyanakkor Ladmirault t. b. a balparton haladván, a Grande Armée avenue szállotta meg, mig Vinoy t. b. Cisseyt t. b. k. egyesülve Mont-Parnasse és a rokkantak palotája közt terjesztették ki jobb és balszárnyaikat. Clinchamps t. b. ismét a St. Honore külvárosán át vonulván, az új operaházig hatolt. Ez volt a helyzet ma délután 2 órakor. H. j. landók vagyunk hinni. — folytatja Thiers — hogy Páris valódi fejedelmének, mely nem más mint Franciaország, ismét vissza fog adani. A törvény szigorúan fog a felkelők ellen alkalmaztatni, a törvényvel kezünkben, lépünk fel a gonoszok ellen, kik sem magán-vagyont, sem emlékszóbrokat nem kíméltek.

St.-Denis, május 23. Páris északon és keleten teljesen el van szigetelve; ma

nagyon régen történt, s ime csalódtam, miután Schönfeldék gyilkosai, hir szerint, kiderítették, min én nemcsak hogy nem busulok, hanem abban vigaszt találok, mert Schönfeldnek, nejeének és a bakteroknak meggyilkolása az én lelkemet mindig nyomta, azért, hogy a lelki furdalásoktól megszabaduljak, én a gyilkossági büntényt őszintén elmondom, amint az valóban történt, mert én az uristenhez akarok térni, és jövőre jó ember akarok lenni; hogy pedig valóban megtérni szándékom, azt bebizonyítják töredelmes vallomásaim.

Es valóban töredelmes vallomást tett, mely által Mészáros Katalin Veszolovszky és Judik Mari közvetlen tettesek jobban terheltek, Bogi Viktor pedig és Vörös Imre, mint bűnrészesek tünnek föl — s ezen bevallott tényállást Veszolovszki Ferdinánd is igaznak ismerte be.

A magába szállt bűnös másnap önként újra jelentkezett a kihallgatásra és idő és rend szerint eddig ki nem derített következő bűnlajstromot adta a delegált törvényszék kezébe:

1. 1855-ik évben Kovács szegedi gyógyszerész, kinél laborans voltam, ez időben egy órát loptam.

2. Ugyancsak ezen évben Khón Ábrahámné szegedi lakostól, hol mint inas szolgáltam, több apró tárgyatkalet u. m. felérménst stb. loptam.

3. 1860 ik évben a bajai plébániából hamis kulcs segélyével több ezüst kanalat, egy prémes kalpagot, fekete atillát, ingeket egy ezüst órát és 5-6 frotot loptam.

4. 1860-ik évben a zombori plébániából hamis kulcsal 140 frotot loptam.

5. 1861. évben Baján a templomból a szentszűz oltár előtt égő és zsinóron függő ezüst lámpát elloptam.

6. 1861. a budai kapisztránusoktól 5 frotot.

7. 1861. az esztergami máriánusoktól egy arany órát.

8. 1861. a pozsonyi máriánusoktól 30 frotot.

9. 1861. a nagykanizsai piaristáktól 120 frt.

10. 1862. a gödöllői plébánostól 7 ezüst kanalat és 35 frotot.

11. 1862. a váci piaristáktól egy arany órát.

12. 1862-ben a nagyvárad i rgalmasoktól 130 frt.

13. 1862-ben a kecskeméti piaristáktól 4 drb aranyat és 20 frotot.

14. 1862-ben a pápai benzésektől 50-60 forintot.

TÁRCZA.

A szegedi bűnperek tárából.

Nem rég tárgyalattott le a Schönfeld-féle rablógylkosság Szegeden, s kiderült, hogy a rablógylkosság fölkeövetője bizonyos Klopán, kinek megszökése utáni holléte azonban nem volt tudva.

Alig hogy az ítélet kimondatt az alapperben, — alig hogy az utolsó közlemény megjelent a lapokban, rögtön egy névtelen levél jelent meg a „Szegedi Híradó“ szerkesztőségében azzal a felvilágosítással, hogy az ismeretlen tartózkodása s körözni rendelt Klopán József, nyitrai kegyesrendiek házában elkövetett feltöréssel párosult lopásért öt évre elítelt fegyencz.

A királyi biztos rögtön táviratozott Lipótvárra, honnan a válasz az volt, hogy bizonyos Klopán József privigyei születés, 39 éves egyén csakugyan ott van 5 évre elítelve.

Vajmi csodálatosnak tünik föl azonban azon körülmény, hogy daczára annak, hogy maga Klopán lapokból olvasta Lipótvárról a Schönfeld-féle tárgyalást, hogy az ottani igazgatóság ezen egyén otltétét mindaddig elhallgatta, mig arra hivatalosan föl nem hivatott s valóban ezen ténye az ottani kezelő személyzetnek fölvilágosításra és magyarázatra vár.

Klopán tehát érte küldött biztos által Lipótvárról behozott, s daczára az 1859-ben ellene folytatott vizsgálatkor tanusított makacs átalkodottságnak, első kikérdezése alkalmával mindent töredelmesen bevallott, sőt még eddig ki nem derült büntényeit is fölfedezte.

Klopán József 39, éves, rom. kath., nőtlen, privigyei születésű, alacsony termetű, hegyes orru, nyírott tuskés haj- és bajusszal; modora illedelmes, sima; magát meghajtvá, mindig „dicsértésék az ur Jézus“-sal üdvözlő; beszéd németül, tótul, magyarul és latinul; egykori ferenczrendi fráter, most Lipótváron 5 évre elítelt fegyencz.

Terjedelmes és kimerítő önvallomása így szól: Nevem Klopán József; 39 éves rom. kath., nőtlen privigyei születés vagyok, irni, olvasni tudok, mert 5 deák iskolát végeztem, — vagyonatlan vagyok, — fogva és büntetve sokszor voltam s jelenleg is feltöréssel párosult lopásért Nyitramegye törvényszéke által öt évre elítelt rab, s lipótvári fegyencz vagyok.

Tatán egy piarista pap szobáját föltörtem s megkaptam azért Komáromban 75 botot és egy évi fogságot.

Pesten egy szervita papnak szobájába betörtem s ezért Budán 50 bot-ütést kaptam.

Nagy-Szombatban egy barátot megloptam, a

reggel borzasztó ágyuzás folyt Montmartre táján; a versaillesi csapatok St Quent megszállták.

Versailles, május 23. Algirből jelentik, hogy a fellázadt néptörzsek tuuszokat adnak s a rend már helyre állott. Brüssel, május 23. Másrésről jött tudósítások ellenében az idevaló legelső bankházak futárai, az „Agence Havas“ Versaillesba érkezett jelentései nyomán, — állítják, hogy a foederáltak a legnagyobb elszántsággal védelmezik Párist. Tegnap óta az ágyúüz még nem szűnt.

Madrid, május 23. A kortes mai ülésében a republikánusok a köztársaság felállítását hozták indítványba, míg a karlisták don Carlos elismerését sürgetik. Az ülés szerfölt zivataros volt, de eredménytelenül folyt le.

München, május 23. A pünkösdi ünnep alkalmával ismételt nagy katolikusk gyűlés fog tartatni, melyre a nők szintén megvannak hiva. Michelis tanár ma Innsbrukeba és Grácba utazik és a pünkösdi ünnepen tartandó gyűlésre viszsztatér. Stumpf, Koblenzből és más theologusok szintén ide vártnak.

Bukarest, május 22. Károly fejedelem trónra léptének évfordulóját ma a lakosság lelkes résztvevése mellett népiünnep által ülik meg. Ó fensége az ország minden részéből vett hódolati feliratokat.

Konstantinápoly, május 22. Meg erősítik a hirt, hogy a spanyol király azon óhaját fejezte ki, miszerint az itteni olasz követet, Barboláni Ulise grófot ugyane minőségben helyezték át Madridba; az olasz kormány erre nézve még nem határozott.

Zágráb, máj. 23. Jakic nemzeti képviselőjelölt 274 szavazattal országgyűlési képviselővé választották. A kormánypárt nem vett részt a szavazásban. Karcs és Dezelic kormányi jelöltek visszaléptek.

Flórencz, máj. 23. A kormány tjavaslatot terjesztett be a kamarának, mely szerint Flórencz városának, a fővárosnak Rómába áttétele folytán, 12.150,000 lira szavaztatik meg kárpótlás fejében.

Ujdonságok.

* Egy, az első erdélyi vasut üzletvezetési irodájából hozzánk beküldött hirdetésny tudatja, hogy a Petrozsenyben keletkezett hagymáz-járvány következtében, a f. hó 29-re hirdetett kéjvonat nem fog közlekedni, minél fogva a petrozsenyi menetárnak e végből ígért leszállítása is elmarad.

— Schultz Ernő az európai híri mikus megérkezett városunkba, és most szombaton fog a színházban előadást tartani, melyre nemcsak a mutatványok rendkívüli érdekessége, hanem azon körülménynél fogva is felhívjuk a közönség figyelmét, minthogy a nevezett művész, ki a maga nemében pártatlan, csakis ez egy alkalommal szándékozik nálunk fellépni.

* Katonák elhelyezése. A király által a katonaság állandó elhelyezése céljából azon állomások, melyekben egyes vagy több csapatok véglegesen elhelyezendőek lesznek, már meghatározatván, az ország összes örvényhatóságai a honvédelmi miniszterium által legközelebb a férhelyek kipuhatolására, azok biztositása, a lakatnyák építése, gyakorlati terek átengedése stb. céljából, a csapatok létszámának közlése mellett — oly végre fognak felszólítani, — hogy a kö-

15. 1863-ben az egri czisterezitáktól egy arany szelenczét és 1300 frtot.

16. 1863-ban a komáromi benzeseektől 10 tallért 6 drb. aranyat és 6 forintot.

17. 1863-ban a székesfehérvári zircziektől két arany órát.

18. 1862-63-ban a nyitrai máriánusoktól 24 drb. ezüst kanalat, 3 ezüst tallért és 40 frtot.

19. 1863-ban a debreczeni piaristáktól egy ezüst szelenczét és 2—3 frtot.

20. 1863-ban a csáktornyai ladislausoktól 2 ezüst órát és 5 frtot.

21. 1863-ban a kecskeméti piaristáktól egy arany órát.

22. 1863-ban az esztergami máriánusoktól egy ezüst órát és 10 frtot.

23. 1863-ban a veszprémi piaristáktól 62 drb aranyat, 200 frtot egy ezüst szelenczét, és három drb ezüst hanalat.

24. 1863-ban a székesfehérvári máriánusoktól 2 drb ezüst órát.

25. 1863-ban a székesfehérvári zircziektől egy arany órát és 120 frtot.

26. 1864-ben a kesztelyi premontriektől egy ezüst órát.

27. 1864-ben a szécsényi salvatoránusoktól 1 ezüst órát.

28. 1864-ben a dunaföldvári kapisztránusoktól 35 frtot.

29. 1864-ben a pozsonyi máriánusoktól egy arany órát és db ezüst kanalat.

30. 1864-ben a pozsonyi benzéseektől 120 frtot, és 18 drb ezüst kanalat.

31. 1864-ben a nagykanizsai ladislausoktól 60 frtot.

32. 1864-ben a szegedi piaristáktól egy arany koronás érdemkereszt és dupla török aranyat, egy régi aranyat, egy zenélő csont szelenczét és 10 forintot.

33. 1864-ben Vukováron a kapisztránusok zárdájából két szoba feltörésével 2 koronás tallért, hat aranyat és 8 forintot.

34. 1865-ben a pécsi igralmasoktól egy arany órát láncszal és 50 frtot.

35. 1865-ben a nagy-károlyi piaristáktól 100 forintot.

36. 1865-ben a radnai kapisztránusoktól 12 forintot.

37. 1866-ban a bajai kapisztránusoktól egy arany órát arany kulccsal és 6 frtot.

zshadügyminiszterium megbízottjaival alakítandó helyi bizottságokkal tárgyalásokat inditsanak.

— p. S z i n h á z. Tegnapelőtt Paulin é jutalomjátékául: „Dinorah“-ból az árnyék- „Bánk bán“-ból a tiszai jelenet és „Faust“ harmadik felvonása adatott. Mint eddig minden fellépte, ugy erre is már napokkal előbb nem lehetett helyeket kapni. A közönség természetesen a legnagyobb tetszéssel kísért Paulin énekét és játékát. A „Dinorah“-ból adott jelenet után, mely alatt egész bravourt fejtett ki a hangszínezésben, többszörös kihívások, koszoruk és virágcsóval tüntettetett ki „Faust“ harmadik felvonása után ez alkalommal is alig akart vége szakadni a tapsvihar és kihívásoknak.

* Jókai dolgozó-szobája. A „Hazánk és Külföld“-ben néhány nap előtt, Jókai parókás arczképe mellett, igen kedves rajz jelent meg Jókai magánéletéről, ez életéről, mely mindenkit érdekel. Innen vesszük át e töredéket: „Jókai dolgozó-szobájában elég végletekinteni, s mindenki meggyőződik, hogy költőnél van. Iróasztala tele mindeféle csinos aprósággal, mind megannyi emlékekkel. Mellette balra van egy kisded álló íróasztal, azon kék papír s i önnal följegyzett szavakat, a miknek jelentését csak ő tudja. Közel az íróasztalhoz van a szobrásműhely, ami áll egy kis alacsony kerek asztalkából, illetőleg táblából. Abban van a mindenféle formájú véső és az elefántcsont. Háta mögött a könyvtár. A szoba másik ablakánál nagy, egész a padozatig érő déli növények, melyek árnyas lugast képeznek, kis kert a szoba közepén. A fal mellett több üvegszekrény, abban becses apróságok: aranytoll: melylyel a kolozváriak tisztelték meg, egy szép porcellán kakasa her-telendi gyárból, ajánlva Kakas Mártonnak, Petőfi-nak, Jókainak és neki magának olajfestésű arczképei, a miket ő maga festett, elefántcsont faragványok saját műhelyéből, tömredék emlék-album és disz-könyv, a mikkel egy kedveskedett neki, s elsorolhatlan sok mindenféle. A szoba közepén álló asztalon ott van a biblia két óriási kötetben Doré gyönyörű rajzaival illusztrálva. Kedvenc olvasmánya volt ifjú korában is a biblia. Azután van egy nagy képes könyv, tele fehér lapokkal; a lapok között hozzá intézett levelek kedve emberektől, Kossuthtól, Garibalditól, a magyar irodalommal foglalkozó külföldi tudósok és költők valmenynyietől s nevezetesebb kortársainak legtöbbjétől. „Ez a könyv — így szól — sok mindenféle fog világot deríteni, ami most homályban van, majd halálom után.“ No csak maradjon homályban akármeddig! De legkedvesebb kincse ami e szobában van, egy ritka becsű kagyló- és csigagyűjtemény, s ha kedves emberek érkeznek, egy el magyarázza neki, hogy ennek meg ennek a kagylónak mi a természete, hol lakik, mit csinál? Van borzasztó nagy, illusztrált könyve is, amit már csaknem könyvnélkül tud. Ez a csigagyűjtemény egyik kedvencz szenvedélye. „Ebből is látszik, — jegyzé meg egyszer tréfásan, — hogy a haladás embere vagyok.“ Van íróasztalán egy sajátjásos könyvtár. Apró réz-sarku kis jegyző-könyvesek, valami harmincz, mind tele írva. Itt vannak legújabb regényei mind, illetőleg csak azok a tojások, a mikből a regények ki kelnek. „A köszívü ember fiai“ című ötkötetes regény ott van egy kis könyvben — öt lapon. Rendesen zárt ajtók között dolgozik. Ilyenkor nem szabad őt háborgatni. Nincs othon senkinek, a királynak sem. De mégis. Van, aki előtt kinyitlik az a bezárt ajtó minden időben: a szerencsétlen ember előtt.“

* Az Apponyi család következő jelentést adott ki: „Nagyapponyi gróf Apponyi Zsófia, született Sztárai és Nagymihályi Sztáray grófnő, a császárné és királyné ő felségének csillagkereszt-palotahölgye, örömmel jelenti saját és néhai férje Nagyapponyi gróf Apponyi Gyula cs. kir. aranykulcsos, fiának, Nagyapponyi gróf Apponyi Lajosnak, Dobraui gróf Seherr-Thoss Hermann, a német császár és porosz király ő felsége kamarása, a felsőház tagja s a Szent-János-Rend lovagjának, s neje Dobraui gróf Seherr-Thoss Olga, született Kamenietzi és Gross Zauchel Strachwitz grófnőnek leányával, Dobraui gróf Seherr-Thoss Margitál 1871. évi május hó 23-án a dobraui kastélyban leendő egybekelését.“ Hát még a következő címek hol maradtak: „Az égirend üstökös lovagjának, a földi magasság létrán járó vitézének; a tengeri Neptunus-rend háromvilláj sárkány bogarának; az afrikai cablok fogcsikorgató társulata vice dióropogatójának; a quekkerek reszkető osztálya manipulans generalisának; és a dodonai Jupiter köpeny őrzőjének stb.

* Régi történet. Egy fiatal pesti ügyvéd gyakran eljárt egy kétemeletes dunaparti ház előtt s letelekített az első emelet egy ablakába, hol szeme rendszeren találkozott egy szép fiatal leány szemével. Ugyanabban a házban a második emeleten is lakott egy szép ifjú leány, ki a fiatal ember feltekingtetését magára értette. Egyszer aztán lakadalom lett az első emeleten, az ügyvéd önül vette az ott lakó leányt. A másik leányka, különben is csendes, ábrándos természetű, ez időtől buskomorságba esett s közelebb egyszerű csak el kezdett összevissza beszélni, hűtlenségről, megcsalásról. Megtébozódott. Az alig 17 éves leánykát e napokban szállították Bécsbe, a tébozódába.

* Darwint a bécsi tudományos Academia nagy szótöbbséggel megválasztotta külső tagjának. Ez már a harmadik eset, hogy Bécsben a tudomány szabadsága mellett demonstrálnak. Meghívták Vogt Károlyt, bizalmztak Döllingernek, most pedig Darwint választják meg. Ferencz császár fursákat gondolhat az effélékre. Ő felsége t. i. nem engedte meg a geologia tanítását, mint olyan tudományt, a mely a bibliai traditióba ütközve, a vallást rontja s „Rebelleket“ nevel. Most meg hát a legnagyobb rebelliúsk jutnak dicsőségre a kapuczinusok sirboltja táján. Tempora mutantur.

* „Griseldis“ költője meghalt. A magyar közönség bizonyos jobban ismeri e néven, mintha azt mondjuk, hogy báró Münch-Bellinghausen Eligius hunyt el, ki egyébiránt, mint író a Halm Frigyes nevet is használta. E név alatt került színe 1834-ben a bécsi udvari színházban „Griseldise“, mely nagy hatást tett, noha túlságos sentimentalismusa miatt az epebb drámáiban termékek közé nem tartozhatik. Halm 1806-ban április 2-án született Krakkóban, s teljes életében a színpad számára dolgozott kisebb-nagyobb sikerrel. A költők azon osztályához tartozik, kik szeretnek a közönség kedvében járni. Ő is sokat tett a színpadi hatásért, mindazáltal kiválóbb tehetsége által kiemelkedett. Érzélgőssége a főalapponas műveiben, s mint drámáiról a nyelv ereje és az alakok találó vonásai jellemzik. Az érzélgősség költeményeiből sem hiányzik, melyek egy kötetben 1850-ben Stuttgartban láttak napvilágot. Volt idő, midőn egész Németország egy drámaköltőről beszélt, a „Revannai viador“ szerzőjéről. A dráma nemzeti irányja, s benne mutatkozó és gyakran felbugyánó drámai erő, a német játékszínek legkedveltebb darabjává tették 1854-ben. Szerzője nem nevezte meg magát és soká hallgatta leeresztett sisakkal a dicséreteket és nézte a találgatásokat. Csak hosszabb idő után derült ki, hogy a hatásos darab szerzője „Halm“. Neve azóta igen jó hangzása volt a német irodalomban. Münch-Bellinghausen számos drámát írt, melyek 6 kötetbe összegyűjtve, 1856-ban jelentek meg Bécsben. Irodalmi munkássága első éveiben spanyolból lefordítá Lope de Vega „Király és paraszt“ című darabját és átdol-

Elkeseredésének kifejezést is adott Kloppán 1864-ben, mert Szabadkán a kolostorba bemenvén, egy kályhalyukba jóelőre elbújt, s a kályhán egy kis kézi fúróval lukat furva, beleselkedett a szobába, hol akkor még senki sem volt.

Rövid idő alatt egy páter jött be, később egy fiatal leány, ki valószínűleg lelki vigasztalásért folyamodott; nem sokára azonban ez eltávozott, a páter pedig zongorájához ülve, azon játszott mindaddig, míg az ebédre hívó csengettyű meg nem szóllalt, ekkor azonban becsukva szobáját, a refectioniumba távozott.

Ez volt a szokott alkalmas idő a terv kivitelére. Kloppán tehát két kályha-fiókot betaszítva, a szobába lépett, és egynehány száz frtot és egy erszényben 62 darab aranyat talált, melyet magához véve, a zárdából kionsit s egyenesen Pestre utazott, hol a pénz elköltve, néhány hét múlva visszajött Sz — ra, hol azonban a polgármester elébe vitetett s kikutatattván, a zöld selyem erszény, mely két aranygyűrűvel volt ktféle osztva, nála megtalálattott; az aranyak helyett azonban csak 11 krajczár kongott benne, mit a megidézett páternek azzal adott által, hogy „ad majorem dei gloriam, töltse meg ismét aranyokkal.“

Ekkor tett neki a páter szemrehányásokat, „miért tett ezt,“ ugymond, József, s József is szavakba öntötte elkeseredését.

„Miért tettem? — emlékeznek arra, hogy midőn én fráter voltam tisztelendősegetknél, én jártam mindenfelé téiben, sárban, vízben; azért, hogy önök számára összekéregessek mindent a mire volt vagy nem volt szükségük, mely általam összehordott tárgyakkal önök vigan lakmároztak, s mi volt jutalmam? az, hogy midőn oly hibába estem, melyet mások példája után követtem csak el, nem szálltak magukba s nem indultak meg fiatalagómon, hanem téli időben, meztaláb kergettek el a zárdából“ stb.

Kloppánt a delegált törvényszék, kötélt általi halálra ítélté. Vádolt az ítélet hallásakor nyugodtan viselte magát, s midőn megkérdézték, vajjon kívánja-e az ítéletet föllebbezni mely különben is hivatalból föllebeztetik, azt felelte rá, hogy miután ez oly nagy dolog, mikép erre rögtön nem felelhet, 24 órai gondolkodási időt kért arra, vajjon föllebbezze-e vagy nem a halálos ítéletet. Ügyvédje azonban bejelentette a föllebbezést, mibe azután ő is belenyugodott.

„Mit tettek velem! kiáltja Kloppán elkeseredve, daczára annak, hogy én becsületlen fölruházva jöttem a kolostorba, mégis egész fehérruháig vetkőztetve, meztaláb, hajadonfővel kergettek ki engem a zárdából, éjjelet január 4-én.“

„De ezzel nem szűnt meg engem tovább is üldözni, mivel én Szabadkán maradtam szolgálatban, nem nyugodtak addig, míg be nem soroztat-

tes palotahölgye, örömmel jelenti saját és néhai férje Nagyapponyi gróf Apponyi Gyula cs. kir. aranykulcsos, fiának, Nagyapponyi gróf Apponyi Lajosnak, Dobraui gróf Seherr-Thoss Hermann, a német császár és porosz király ő felsége kamarása, a felsőház tagja s a Szent-János-Rend lovagjának, s neje Dobraui gróf Seherr-Thoss Olga, született Kamenietzi és Gross Zauchel Strachwitz grófnőnek leányával, Dobraui gróf Seherr-Thoss Margitál 1871. évi május hó 23-án a dobraui kastélyban leendő egybekelését.“ Hát még a következő címek hol maradtak: „Az égirend üstökös lovagjának, a földi magasság létrán járó vitézének; a tengeri Neptunus-rend háromvilláj sárkány bogarának; az afrikai cablok fogcsikorgató társulata vice dióropogatójának; a quekkerek reszkető osztálya manipulans generalisának; és a dodonai Jupiter köpeny őrzőjének stb.

* Régi történet. Egy fiatal pesti ügyvéd gyakran eljárt egy kétemeletes dunaparti ház előtt s letelekített az első emelet egy ablakába, hol szeme rendszeren találkozott egy szép fiatal leány szemével. Ugyanabban a házban a második emeleten is lakott egy szép ifjú leány, ki a fiatal ember feltekingtetését magára értette. Egyszer aztán lakadalom lett az első emeleten, az ügyvéd önül vette az ott lakó leányt. A másik leányka, különben is csendes, ábrándos természetű, ez időtől buskomorságba esett s közelebb egyszerű csak el kezdett összevissza beszélni, hűtlenségről, megcsalásról. Megtébozódott. Az alig 17 éves leánykát e napokban szállították Bécsbe, a tébozódába.

* Darwint a bécsi tudományos Academia nagy szótöbbséggel megválasztotta külső tagjának. Ez már a harmadik eset, hogy Bécsben a tudomány szabadsága mellett demonstrálnak. Meghívták Vogt Károlyt, bizalmztak Döllingernek, most pedig Darwint választják meg. Ferencz császár fursákat gondolhat az effélékre. Ő felsége t. i. nem engedte meg a geologia tanítását, mint olyan tudományt, a mely a bibliai traditióba ütközve, a vallást rontja s „Rebelleket“ nevel. Most meg hát a legnagyobb rebelliúsk jutnak dicsőségre a kapuczinusok sirboltja táján. Tempora mutantur.

* „Griseldis“ költője meghalt. A magyar közönség bizonyos jobban ismeri e néven, mintha azt mondjuk, hogy báró Münch-Bellinghausen Eligius hunyt el, ki egyébiránt, mint író a Halm Frigyes nevet is használta. E név alatt került színe 1834-ben a bécsi udvari színházban „Griseldise“, mely nagy hatást tett, noha túlságos sentimentalismusa miatt az epebb drámáiban termékek közé nem tartozhatik. Halm 1806-ban április 2-án született Krakkóban, s teljes életében a színpad számára dolgozott kisebb-nagyobb sikerrel. A költők azon osztályához tartozik, kik szeretnek a közönség kedvében járni. Ő is sokat tett a színpadi hatásért, mindazáltal kiválóbb tehetsége által kiemelkedett. Érzélgőssége a főalapponas műveiben, s mint drámáiról a nyelv ereje és az alakok találó vonásai jellemzik. Az érzélgősség költeményeiből sem hiányzik, melyek egy kötetben 1850-ben Stuttgartban láttak napvilágot. Volt idő, midőn egész Németország egy drámaköltőről beszélt, a „Revannai viador“ szerzőjéről. A dráma nemzeti irányja, s benne mutatkozó és gyakran felbugyánó drámai erő, a német játékszínek legkedveltebb darabjává tették 1854-ben. Szerzője nem nevezte meg magát és soká hallgatta leeresztett sisakkal a dicséreteket és nézte a találgatásokat. Csak hosszabb idő után derült ki, hogy a hatásos darab szerzője „Halm“. Neve azóta igen jó hangzása volt a német irodalomban. Münch-Bellinghausen számos drámát írt, melyek 6 kötetbe összegyűjtve, 1856-ban jelentek meg Bécsben. Irodalmi munkássága első éveiben spanyolból lefordítá Lope de Vega „Király és paraszt“ című darabját és átdol-

Elkeseredésének kifejezést is adott Kloppán 1864-ben, mert Szabadkán a kolostorba bemenvén, egy kályhalyukba jóelőre elbújt, s a kályhán egy kis kézi fúróval lukat furva, beleselkedett a szobába, hol akkor még senki sem volt.

Rövid idő alatt egy páter jött be, később egy fiatal leány, ki valószínűleg lelki vigasztalásért folyamodott; nem sokára azonban ez eltávozott, a páter pedig zongorájához ülve, azon játszott mindaddig, míg az ebédre hívó csengettyű meg nem szóllalt, ekkor azonban becsukva szobáját, a refectioniumba távozott.

Ez volt a szokott alkalmas idő a terv kivitelére. Kloppán tehát két kályha-fiókot betaszítva, a szobába lépett, és egynehány száz frtot és egy erszényben 62 darab aranyat talált, melyet magához véve, a zárdából kionsit s egyenesen Pestre utazott, hol a pénz elköltve, néhány hét múlva visszajött Sz — ra, hol azonban a polgármester elébe vitetett s kikutatattván, a zöld selyem erszény, mely két aranygyűrűvel volt ktféle osztva, nála megtalálattott; az aranyak helyett azonban csak 11 krajczár kongott benne, mit a megidézett páternek azzal adott által, hogy „ad majorem dei gloriam, töltse meg ismét aranyokkal.“

Ekkor tett neki a páter szemrehányásokat, „miért tett ezt,“ ugymond, József, s József is szavakba öntötte elkeseredését.

gozta Shakespeare „Cymbeline“ czimű színművét. E hó 22-én halt meg Bécsben, hol az utóbbi években az udvari színház intendansa volt.

* K e g y a d o m á n y. Ő felsége a beodrai gör. keleti kitézőség részére új templom építésére 800 frtot engedélyezett.

* B e l é p t i j e g y a m e n y o r s z á g b a. Egy szabadságos katona F. tolnamegyei faluban meghalt, de szabadságlevele a fennálló rendelet ellenére nem terjesztetett be a katonai hatósághoz. Ez tehát kérdésre vonta e miatt a helység bíráját, aki rendkívüli zavarban volt, — mert a szabadság-levélet betették a hulla mellé a koporsóba, „ha netalán mégis szüksége volna rá.“ Nem maradt egyéb hátra, mint összehívni a községet s annak pecsété alatt hivatalosan kiadni, hogy bizony a szabadságlevelet odaadták a halottnak passus gyanánt.

* K é t f e j ü l e á n y m u t o g a t j a m a g á t Baltimoreban s Európába is át szándékozik jönni. A siáni ikek eldaluknál fogva vannak összenöve, míg a két lány. kiről a külföldi lapok csak mint egy személyről emlékeznek, közös belső szervezettel bír, s a hátuk van összenöve. A két lány az Egyesült-Államok déli részén született, s mindkettő megtartá származásának erős bélyegét. Láb-száraikban és lábaikban közös érzés van. A leányok tizennyolcz évesek, tökéletesen egészségesek, két hangon énekelnek, s mint állítják, igen csinosan táncolnak.

* A k i k A m e r i k á b a a k a r n a k v á n d o r o l n i. Buenos Avresből egy magánlevél érkezett a bécsi „Fr. Bl.“ szerkesztőségéhez, mely a következő sorokat tartalmazza: „A sárga hidegláz ahelyett hogy szűnnék, erősbödik. Itt minden föl van fordulva. A leghidegvérűbb emberek megdöbbennek és elvesztik fejüket. A mult szombaton 700 ember halt meg, s a város összesen 60,000 emberrel bír. A járvány kezdete óta már 30,000 ember lett áldozatává. A német telepítvények is erős csapásokat szenvednek. Fogynak ismerőseink és barátaink. Az üzletre még csak gondolni sem lehet. A bankok be vannak zárva, s a legdagdagabb emberek is pénzzavarba jönnek. — Alig lehet valamit kapni. Iszonyu a nyomoruság.

* E g y ó r i á s i f á r ó l i r a „New-yorki Times,“ A fa New-Yorkban látható, s egy európai muzeum számára vágott le. A fa ágainak levágásával 5 ember 25 napig foglalkozott. Magassága 302, átmérője 3 láb. Az ott maradt törzs most tánczhelyül szolgál, 32 személy tánczolhat rajta cotillont s ezen felül a zenekar is elfér rajta. Gyűrűzete után ítélve 2500 éves volt. California Calaveros erdejéből való.

* E z i s t y l u s. A magyar északkeleti vasut egyik állomás főnöke következő ékesen fogalmazott levelet intézte a társulat igazgatóságához: Bátorkodók ezen itt élő, felvigyázó Stadler József urnak beadásokat kegyes javahagyási továbbításnak átküldeni.

S z i n h á z. Csütörtökön, május 25-dikén, Paulin é Markovits Ilka asszonynak a pesti nemzeti színház első énekesnőjének és Pauli Richard urnak a pesti nemzeti színház első lyrai tenoristájának jutalmát és utolsó vendégjátékául adatik: „Traviata.“ Verdi S. operájának 1 felvonása. Ezt követi: „Lucia,“ Donizetti I. operája 1-ső felvonásabeli nagy kettős dal és a 3-ik felvonás.

Nyilvános köszönet.

A Feldser Miklós által alapított izr. jótékony egylet több évi sikerdus elnökségéről tkts Almay József ur, sajnálatunkra, leköszönvén, ezen egyletet 50 frttal szaporította — miért is a szevedő emberiség nevében ezennel köszönetemet nyilvánítom.

Buttyin, 1871. május 22-én.

Fischer Jakab,

a buttyini izr. jótékony egylet ideiglenes elnöke.

Beküldetett.

Az aradi ipar és népbank (irodai helyisége fűtér, városház utca sarkán) a

takaréktári betételeket

tekintetnélkül, azoknak összegére vagy felmondási idejére

6 (hat) százalékkal

kamatoztatja.

Elfogad továbbá betételeket folyó számlára, előnyös betételek és lehető legrövidebb felmondási idő mellett.

Leszámlolt naponta piaci váltókat és telepítvényeket, leszállított kamatláb mellett.

Éreznének és értékpapírok vásárlása és eladása, mérsékelt díj mellett eszközöltetik, ugyanint minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányosan teljesítetik.

Az intézet hiteltulajdonosi-egyletébe való bejelentések naponta elfogadtatnak. 397—2*

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. május 24-én.

5% Metalliques	59 30	Hitelintézet	280 —
Nemzeti bankon	69 10	Válto L. udonra	124 85
1860. évi kölcsön	98 60	Ezüst	1 2 75
Bankrészevény	779	Arany	5 91 1/2

Napoleonor 9.93 1/10.

A szerkesztésért felelős: Bettelheim V.

